



MÓDSZERTANI TIPPEK A VERÉB POSTA SZEPTEMBERI SZÁMÁHOZ

Módszertani ajánlás

A szeptemberi lelkes iskolakezdés hangulatát megőrizhetjük, ha diákjainkkal **ősz projektbe** kezdünk. Mindezt első és második osztályban természetesen sok-sok játékkal, mesével és kézműves foglalkozással.

Néhány ötlet az őszi téma feldolgozásához:

- Őszi terméssarok: Gyűjtsünk össze a gyerekekkel minél többféle őszi termést (dió, mogyoró, falevelek, toboz, répa, gyümölcsök magvai....). Ezeket rendezzük el kosarakban, tálakban, közben ismerkedjünk a gyűjtemény darabjainak színével, tapintásával, alakjával, nagyságával, ízével, illatával. Játsszunk érzékelő játékot (Bekötött szemmel tapintás alapján próbálják meg felismerni az adott termést!)
- Őszi alkotások: Készítsünk minél többféle alkotást! Pl.: szőlő készítése parafa dugó nyomatával, süni készítése: a süni formát alaklemez segítségével kivágjuk, s beborítjuk falevelekkel, viasz-karc készítése, krumpli nyomda, terméskép, termésbáb
- Ősz időjárás, hangulat megfigyelése: Készítsünk feljegyzéseket az őszi időjárásról, rögzítsük az adatokat táblázatban. Figyeljük meg az őszi színeit, alkossunk képeket ezekkel. Ismerkedjünk az őszi ruhadarabokkal, öltöztessünk babákat.
- Rendezzünk szüreti felvonulást, szüreti mulatságot (szedjük szőlőt, készítsünk belőle mustot, szervezzünk játszóházat, akadályversenyt.
- Ismerkedjünk meg az állatok életével ősszel: készítsünk tablót a költöző és nem költöző madarokról, beszéljük meg hogyan készülődnek az állatok a télre.
- Olvassunk minél több őszi történetet, verset, melyekhez készülhetnek illusztrációk. pl.: Csoóri S.: Dióbél bácsi, Kányádi S.: Jön az ősz, Sebők É.: Gyümölcs

Őszi versek mondókák mondogatása, kísérés hangszerekkel

Veres Csilla: Őszi susogó

Érett szilva mind lepotyog,
kondérokban lekvár rotyog,
Gyengül a nap sárga fénye,
elszárad a levél széle.

Raggamby András: Tavasztól tavaszig

/őszi részlet/

Elmúlt a nyár,
itt az ősz,
Kampósbottal
jár a csősz.

folytatás a köv. oldalon





Módszertani ajánlás

Kemény dió, mogyoró,

kis mókusnak ez való.
Odújába elrakja,
Télen elropogtatja.

Esik eső, csepereg,

sárga levél lepereg.
Feri, Teri felszedi,
kosárkába begyűjti.

Piros alma, de kerek,

kóstoljuk meg, gyerekek!
Ugye édes, ugye jó?
Nekünk hozta Ősz-anyó.

Ebben a hónapban megünnepeljük **Szent Mihály napját** - olvassuk el a Veréb Posta 10. oldalán lévő kis cikket.

Ehhez a naphoz is tartoznak időjósok:

„Ha ezen a napon még itt vannak a fecskék, újévig nem lesz hideg”
„Ha dörög az ég, szép és hosszú ősz, de kemény tél várható”
„Mihály-nap után akármerről fúj a szél, hideg az”
„Szent Mihály öltöztet, Szent György vetkőztet”

Csokonai Vitéz Mihály: Mihály-napi álmom

Misi, Misi, Miska,
mit eszik a macska?
Kívánom is, hogy vidáman
egyenek és igyanak
Barátságos indulattal
s víg szívvel mulassanak.
Mind Mihály, mind a nem Mihály,
akik itt örvendeznek
Töltsenek sok szép
szerencsés esztendőket.
Éljenek!

Szent Mihály napján sok helyen tartottak vásárt. Ilyenkor szerezték be az emberek a téli holmit. Országsszerte emlékeztetések voltak a *szentmihályi* vásárokról. A távolabbi helyekről akkor még lovas kocsival, vagy ökrös szekérrel mentek a vásárba. Így árultak a vargák, a csizmadiák, a kádárok, a szíjártók, a

folytatás a köv. oldalon





Módszertani ajánlás

szűrszabók stb. Sok árus mondókával csalogatta a vevőket. De nemcsak azért mentek a vásárba, hogy megvegyék, amire szükségük van. Ez szórakozást, ismerkedést, hírszerzést is jelentett az embereknek. E naphoz kapcsolódik *női munkatilalom*: aki ilyenkor mos, kisebesedik a keze, aki pedig mángorol, annak egész évben dörögni fog a háza felett az ég.

Szent Mihály – napi vásárt tartunk

Veréb Posta 10. oldal Weöres Sándor: Vásár című vers elolvasása

Ki járt már vásásárban? Mit láttál? Mit árultak?- beszélgetés

Mit árulhatnánk mi a vásárban?

Tippek:

Só-liszt gyurmából perec, kancsó, sütemény, papírból díszes csizma, kalap, gyümölcsseber, hajtogatott malac és lehet sütni mézeskalácsot.

Ezekhez a vásári árukhoz vásári kikiáltókat választunk, mondókákat, dalokat lehet tanulni.

Gyere velem a vásárba,
Fussunk oda hamarjába!
Vehetsz majd ott minden szépet,
Ha nincs pénzed, majd csak nézed!

Néhány ötlet a kínáláshoz:

- Itt a körte, itt van halomban! Aki veszi meg is eszi!"
- Perecet vegyenek, frissek még meleg, ropogósak, sósak, szépen mosolygósak!
- Mézes bábót vegyenek, tükrös szív és Hintaló, ez itt mind kapható!
- Ide nézz törökméz, fele cukor fele méz!
- Itt a kalap, kerek kalap, fogd a fülét, mert elszalad. Kicsit zsíros, kicsit kajla, de a füled eltakarja.

A fizetőeszközt a gyerekek készítsék el - papírból. /tallér, vagy peták/

Dalok:

Elmentem a piacra
Én elmentem a vásárba – el lehet játszani
Jánoshídi vásártéren
Hej a sályi piacon

Mihály napi mese (Írta: Vízy Mikós, 1997)

Amikor a Nap még úgy kelt föl, hogy sugaraival megérintette az erdők sűrűjébe visszahúzódó tündérek suhogó ruháskáit és a harmatcseppek megvillantak a reggeli tündöklésben, az emberek még boldogan éltek. Minden egyes harmatcsepp egy-egy szivárványt varázsolt az égre. A Nap ragyogása mellett, amerre a szem ellátott, szivárványszínben pompázott a világ. E különös fényben édes zamatú gyümölcsöket termettek a fák, a virágok dús keblében tápláló nektár várta az éhes embereket és állatokat. Tartott mindez a szép világ addig, míg egyszer egy sötét felleg közeledett a szivárványos égen. Egy hatalmas sárkány csillapíthatatlan éhségén próbált úgy segíteni, hogy nap mint nap megevett egy-



Módszertani ajánlás

egy szivárványt. Az emberek aggódva nézték, ahogy egyre kevesebb szivárvány lesz odafenn az égen. Idelelni a földön pedig a gyümölcsök íze is mintha kesernyésebbé vált volna. Mikor már nagyon megfogyatkoztak a szivárványok, az emberek összedugták fejüket, hogy mitévők legyenek, Ez így nem mehet tovább! Le kell győzni a sárkányt, mielőtt elfogy az égről az összes szivárvány! De ki győzze le? Valaki megjegyezte, hát a legerősebb ember. De ki az?

– A kovács – mondta egy hang és máris indultak a falu végébe, ahol a kovács dolgozott.

Messziről lehetett hallani a kalapácsok csengő hangját, amint a tüzes vas alakult a mester erős kezei között.

Amikor a falubéliek odaértek a műhelyhez, a kovács éppen egy hatalmas tüzes kardot kovácsolt. A kard már akkora volt, hogy ő maga sem bírta megemelni. Az emberek kérték, győzze le a sárkányt. De a kovács elmondta, hogy nem tudja ő ezt megtenni. Nem elég erős ő ehhez, hiszen ezt a kardot sem tudja úgy elforgatni, hogy legyőzzön egy ilyen hatalmas sárkányt. – Az emberek kétségbeesetten kérdezték egymást:

– Hát akkor ki legyen az, aki megmenti szép világunkat?

A nagy tanakodásban észre sem vették, hogy egy kisgyerek jött be az ajtón, s egyenesen odament az üllő mellé, és csengő gyerekhangján csak ennyit mondott:

– Szent Mihály.

Az emberek lassan a kisgyerek felé fordultak és már mindenki csodálkozva hallgatott.

– Szent Mihály – szólt a gyerek, és ahogy jött szépen kiballagott a kovácsműhelyből s eltűnt az emberek szeme elől.

Döbbsen néztek utána, majd a csöndet egy felkiáltás majd kettő és több, törte meg.

– Szent Mihály győzze le a sárkányt! – és máris indultak a falu szélére, ahol egy nagy tisztáson szölongatták Szent Mihályt. Akkorra már csak egy szivárvány látszott az égen.

Fényes nappal volt, de mintha keleten új nap kelt volna fel. Aranyban izzó óriási felhő gomolygott a tisztás fölé, eltakarva lassan a napot és a szivárványt. A felhőből villámok cikáztak, mennydörgés hallatszott és izzó hömpölygésből néha vélhetően lehetett egy óriási lovas alakját.

A felhő megállt a tisztás felett, az emberek hunyorogva kezüket szemük elé tartva egy hatalmas, lovas vitézt láttak a fejük felett, már amennyit látni lehetett a nagy izzástól. Egy hatalmas mennydörgésből hang szólt az emberek felé:

– Mit akartok?

– Ments meg minket a sárkánytól, megette már az összes szivárványunkat az égről, és csak egy maradt! Ha azt is megeszi, eltűnik a világ színe!

– Uram, a kardod készen van a műhelyben – mondta a kovács. Közölünk senki nem bírja fölemelni.

– Legyen hát! – dörögte az égi hang.

Kinyújtotta felhőben gomolygó karját és a hatalmas izzó vaskard, mint a tollpihe, felemelkedett az üllőről, könnyedén felszállt a felhőbe és a mennyi viráz erős markában megállt.

A következő pillanatban az ég másik oldaláról egy fekete felhő közeledett, fuvallata jeges szelet küldött maga előtt. Az emberek félve fogódzkodtak össze, fülüket is befogták a sárkány sivító hangját hallva.

– Eljöttem a jussomért. Nem tudom, te ki vagy, de ne álld utamat! A szivárványért jöttem! Ha nem térsz ki előlem, téged is felfallak! – és négy ijesztő sárkányfej került elő a fekete felleg gomolygásából.



Módszertani ajánlás

Ekkor hatalmas mennydörgés és villámlások közepette Szent Mihály megsuhintotta tüzes kardját és egy csapással levágta a sárkány három fejét. Iszonyú, szürke lé folyt a három nyakból. Az egy fennmaradt fejen most már ijedt szemek villogtak. Szent Mihály dörgő hangon megszólalt:

– Meghagyom életed, de csak egy feltétellel: kotródj vissza a sötétség birodalmába és ne háborgasd az embereket, hagyd meg nekik a szivárványukat. Hordd el magad, ha kedves az életed!

A fekete felhő sivitva tűnt el az ég alján az emberek szeme előtt. Az arany és tüzes színben pompázó felhő mennydörgések, villámlások közepette szintén eltűnt.

Ott álltak a mezőn az emberek, ijedten, dermedten, fejük felett egy gyönyörű szivárvány íve húzódott. A néma csendet egy pacsirta hangja törte meg, dalával üdvözölte a szép szivárványt.

Az emberek boldogan hazaballagtak és a mai napig, ha szivárványt látnak, mindig eszükbe jut az óriási küzdelem. Aztán évente egyszer, hajnalban kimennek a falu melletti tisztásra, várják a napfelkeltét, mert a felkelő Nap fénye olyanná festi az eget, mint amikor Szent Mihály érkezett.

A gyerekek papírsárkányokat eregetnek és próbálják egy vékony zsinegen zablán tartani a szélben zörgő kis fenevadakat.

A Nap pedig ezen a reggelen is felkel, és ha kis esőfelhők borítják az eget, igyekszik odavarázsolni egy szivárványt. S azóta a világon mindig, van valahol egy szivárvány...

Várható eredmények:

Megismerik a gyerekek az ehhez a naphoz kapcsolódó népszokásokat, dalokat, mondókákat. Hagyományőrzés.

Fejlesztendő képességek:

- Környezettudatosság, megfigyelő-, összefüggés kereső-, összefüggés kezelő-, tudásszerző-, rendszerező, gondolkodási képesség; anyanyelvi beszéd, kommunikációs képesség, lényegkiemelő képesség, ok-okozati képesség, tanulási képesség, memóriafejlesztés (szöveg, számfogalom, dallam, mozgás), reprodukáló képesség,

Együttműködés, kooperatív készség, felelősségvállalás, empátia, véleményalkotás, véleménynyilvánítás, kommunikatív képesség, tolerancia.

Spontán szövegalkotó -, szabad fogalmazáskészségének fejlesztése.

Szókincsfejlesztés. Kreativitás.

